

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRĂȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Anunțuri nefrancoase nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brășov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena H. Koss, Habsburger & Vogler (Ola Yara), H. Schickel, Alois Hornsdorf, H. Duke, A. Oppalik, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Davbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colână 6 or. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicările mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o sora 10 or. v. a. sora 30 bari.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fi-care-ți
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 3 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiatu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 6 or. v. s. sora 15 bani. Atătu abonamentele cătu și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

Nr. 163.

Brășov, Luni-Marti, 27 Iulie (8 Augustu)

1893.

Constatări. *

Nu voim să cercetăm a-ți întru cătu să pôte sustine ori nu tesa, că pe cătu timp într'unu stată există deosebire de limbă, de confesiune, de tradițiune, de moravuri, de țeluri de viață, de partide naționale — unu stată naționalu unitarū e nerealisabilū.

Atăta vedemū, că conviețuirea poporeloru de diferite limbi aduce cu sine lupte și rivalități, răsboiu interiorū pentru predominare, acaparea puterii în statū, pentru înmulțire și întărire.

Motivele, interesele și mijlocele antagonismului acestuia suntū de multe feluri. Nici-odată însă n'am vedut răsboiu priinciosū prin suprimare violentă, căci acesta duce la rezistență.

Statulū ungarū cuprinde în sine mai multe naționalități, recunoscute ca individualități superioare prin art. de lege 44 din 1868.

Chiar § 1 alu legii de uniune dice, că se sisteză privilegiile, ce le-a avutū o naționalitate cu eschiderea celeilalte și se asigură egala îndreptățire civilă și politică a naționalităților. Așader recunoscere colectivității naționale.

Legile de instrucțiune asemenea admitū dezvoltarea capitalului spiritualu naționalu, pe calea societară.

Chiar când cu petreactarea codului penalū a susținutū redactorulū lui, că §-ulū 173 nu are de scopū a acuti numai naționalitatea maghiară, ci tote naționalitățile din țară în contra ațățarilorū unei alte naționalități.

Espresa recunoscere a organi-

*) Dămū locū cu plăcere acestui articolu, ce l'am primitū dela unu stimatū amicū și soțū de principi; în elū s'atingū chestiuni foarte importante, ce trebuiesc temeinic discutate și bine luminate din tote punctele de vedere.

Red.

sării politice pe basa principiului naționalu se cuprinde în § 104 alu legii electorale, care admite lupta pe terenulū politicū a partidelorū de ori-ce coloritū și principri.

Când prin urmare delegații alegătorilor români s'au organizatu în partidă națională, ei s'au folositū numai de unu dreptū publicū garantatū prin lege și n'are nici celū mai micū temeiu învinuirea adversarilorū, cumcă delegații alegătorilor români facū politică pe socotela proprie, fără principii și fără mandatū, căci ei au fostū alesi pretutindenea de alegătorii români, deși ce-i dreptū, pe basa unei legi electorale, pentru a cărei modificare lucrăză cu toții din răsputeri, căci e nedreptă și asupritore.

Prima consecuență a conferenței ultime este espresiunea recunoscereii partidei nostre naționale din partea tuturorū, căci din tabăra adversară nici o voce nu s'a auditu, care ar fi atacatū constituirea partidei. Din contră se recunoscere în genere, că și poporulū românū țeranū e angajatū în lupta politică și stă pe lângă inteligență.

De acestă recunoscere dealtmintrelea n'are lipsă partidă noastră, căci constatarea și lucrarea ei este basată pe lege și ea lucrăză în alcătuirea sa compactă de ađi, deja de 13 ani, recunoscută fiindū chiar de guvernū și de organele lui.

Altă consecuență este lucrarea unitarū a partidei.

Este o tesă simplă, că legile statului potū fi obiectū de controversă, potū fi discutate și combătute fără ca acesta să învolve vreunū delictū său crimă.

Partida națională română a reclamatū pe calea petițiunei și a gravaminelorū aspirațiunile și drepturile poporului românū, fără de a trece peste cadrulul legalității și a

făcutū controversă starea actuală a unorū instituțiuni rele și asupritore.

Partida națională română a fostū în clarū cu estensiunea valabilității legilorū esistente, der a sciutū și scie, că ea are dreptū a le supune unei critice formale, precum a sciutū, că valoarea și aplicabilitatea unei legi, până ce nu e revocată, e nedisputabilă.

Der și aceea o scie partidă noastră, că legile au să fiă acomodade cerințelorū poporațiunei și că atunci, când ea a făcutū pași pentru modificarea acelorū legi, despre cari e convinsă, că suntū păgubitoare naționalității române; s'a folositū de unu dreptū constituționalū, nepunibilū.

Nu este Românū care s'eu nu susțină partea faptică a Memorandului, ce nu numai că arată gravaminele factice cauzate prin măsurii ale regimului și prin legi asupritore, cari, după espunerea partidei, trebuiesc modificate pe basa principiului egalității politice, der arată peste acesta că suntū legi, cari nu se aplică.

Chiar Maghiarii se laudă, că dreptulū de petițiune este basatū pe dispozițiunile cuprinse în *bulă aurea*, că prin urmare este foarte vechiu.

Când der organulū esecutivū alū partidei și-a datū semă despre împlinirea mandatului specialū primitū dela conferența generală din Ianuarie 1892, a trebuitū să se pronunțe negreșitū întręga partidă asupra esecutării acestui mandatū. A și sciutū partidă despre ce e vorba, de aceea s'a și prezentatū la conferență în numărū neașteptatū de mare, ceea ce dovedesce. dreptū a 3-a consecuență, *conlucrarea conscientă a poporului cu inteligența sa pentru consolidarea partidei*.

A 4-a consecuență este dovada de rară disciplină națională, ce s'a manifestatū cu ocasiunea contereței trecute în sinulū partidei, căci deși mai alesū cu privire la părțile sub-

iective și la modalități mulți au avutū părerile lorū deosebite și motivate în cestiunea memorandumului, totuși nu s'a făcutū nici o ruptură în partidū.

Din contră întręga partidă a votatū unanimū proiectulū de rezoluțiune susținindū programulū naționalū în tote punctele lui, considerândū Memorandulū în cele factice dreptū unū mijlocū legalū de apărare a naționalității române, care și-a vedutū atacate mai multe drepturi fundamentale, naționale și politice.

Ultima consecuență este angajamentulū partidei pentru o lucrare solidară pentru realizarea programului naționalū, acomodându-se întru tote cerințelorū și dreptului modernū, folosindu-se în lupta internă de tote mijlocele pacifice admise în validitatea și reclamarea drepturilorū naționale individuale, și electice.

Zadarnice suntū der tote înviniurile și recriminările din partea orii și cui. Dimpotrivă să învețe cine vrea, că Românii suntū ađi în clarū cu competența partidei lorū naționale, suntū în clarū cu conceptele statului și ale societății și sciu să fiă solidarii și decă e de lipsă sciu lucra chiar cu abnegare, când interesele cele mari ale consolidării naționale pretindū dela ei abnegare.

Reasumândū rezultatulū conferenței ultime, constatămū, ca unu adevărū, ce nu se pôte nega, că întręgulū poporū românescū, tote părțile lui se sciu organizate într'o partidă și solidarū, precum au luatū hotăriri, voiescū să și lupte.

CRONICA POLITICA.

— 26 Iulie.

Diarulū guvernamentalū „Nemzet” sorie unū primū articolū despre „Dacoromâni și foile rusesci”, în care reflectândū la unele considerațiuni făcute de o foice rusescă din incidentulū conferenței dela Sibiu, întrebă

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Epistole cătră unū amicū.

I.

Iubite Amice! Te vei mira, că nu țiam scris de atăta vreme și vei gândi: trebuie, că am trecutū prin o mare schimbare de stunci, de cândū nu te lăsamū să aștepti la răsponū nici măcarū o ora...

Da, iubitulū meu, de atunci au trecutū peste mine multe valuri. Unu naturelū indicatū spre pesimizmū, cum e alū meu, se distugstă ușorū de proza vieții și am lipsă de tote forțele mele, ca să nu mă oufundū în apatiă totală.

Cum trăsescū eu ca Românū într'o lume de străini? — D'apoi când mai bine, când mai rău. De unu timpū încoco mai multū rău, decătū bine.

Țiam fostū scrisū odată, că încercasem să dau instrucții din limba română. Der aici nu vrē nimeni să învețe romănesce. Tote încercările au rēmasū zadarnice. Și spunēndū-ți sincerū, nici nu m'am miratū de acestă, căci cunoscutū foarte mulți Români și Romănce, acasă la noi, cari nu sciu ro-

mănesce și nici nu-și dau silința să învețe, pentru-că vedū, că „și fără de ea potū trăi”. Apoi suntū și mai mulți de aceia pe la noi, cari nu sciu decătū puținū romănesce și vorbescū foarte rarū, pôte numai cu servitorii — în conversațiunea familiară domnesce vr'o limbă „cultă”. Și nici la aceștia nu li-se roșesce obrazulū de rușine, căci societatea noastră, — câtă avem — e foarte „tolerantă” și nu-i prea încarcă cu odiulū său. Mai lăsamū să trăsescū hă-care „à son goût”, său cum dicea Fridericū celū mare: „Jedermann nach seiner Façon”. Apoi să ascepti dela străini să și învețe limba?...

Pe la 1650, când în familiile germane se vorbea atăta frunțesce, striga Moscherosch în urechile compatrioțilorū sei: „Care animalū irationalū își schimbă graiulū și vocea de dragulū celuialalt? Au vedut'ăți pôte pisica lătrândū pentru hatirulū cānelui, ori cānele mieunandū de dragulū pisioei? Der natura solidă a Germanului nu stă în altū raportū cu cea ușoratecā a Veisului, decătū cānele cu pisica, și voi totuși mai irationali, decătū dobitocele, îi imitați limba. Vudut'ăți vr'o pasere, care mugesce, ori o vacă, care șueră și cântă, și voi cu tote acesteă nu vē luați în apărare limba în

„patria vōstră străbună. Fiă-vō rușine!” *)

Eu credū, că și noi amū avē lipsă de unū Moscherosch, care ou exemple de aceste drastice se scuture din letargia lorū pe toți acei nemernici. cari încă și astăzi suntū mai pe jos de animalele irationele...

Unū singurū Nēmțū am aflatū aici, care ni-a învățatū limba perfectū. Der acesta n'avea lipsă de instructorū, o învățase din gramatică și, te asigurū, o pronunța mai bine decătū multe preotese romăne. Era unū tinerū litografū, băiatū foarte inteligentū, dintr'o familiă bună, care vrea să trecă în România. Pecatū, că s'a datū beției și nu sciu ce s'a întēplatū cu elū mai departe.

Profesorulū V. audise, că sciu unguresce. și-mi spuse să mergū la contele S. care are lipsă de unū tinerū, care scie limba acestă. M'am dusū. Bētrānulū conte avea unū spiritū vioiū și se interesa de tote, der era slăbitū la vedere, nu putea ceti decāt cu lupa.—N'ai avē voi, domnule, să vii câte pe o oră la și se-mi cetesci dintr'o foice?... O oră la și nu-i multū și contele

*) V. Scherr „Deutsche Cultur. Sittengeschichte”.

e bogatū, gādeamū eu, de ce să nu? — Și ce ai cere pentru ostenelă? — Asta ou lasū la chibzuela d-tale, d-le conte. — Așaderă suntemū învoici!

Și umblamū în tote zilele la conte. I cetiamū dintr'o foice ungurescă dela articuli de fondū începēndū, până la prețurile cerealelorū și a porcoilorū din Steinbruch. Nu lăsamū afară nici tragerea losurilorū. Ocupațiunea acestă dura în fi-care și câte 2 ore.

Contele era de totū amabilū, imi oferea o cafea nēgră și câte-o țigară în fi-care și, apoi își comandă o gramatică română și-mi procură ocasiunea plăcută de a da instrucții din limba română. Der cu unū discipulū de 80 ani nu poți face progrese mari. Mai departe de binețele cele mai usitate: „Bună ziua!”, „Cum te affi?” etc. n'am ajunsū.

Intr'aceea trecū o lună și sosi multū așteptata și de gage. Contele își bagă mână în busunarū și-mi dă, dreptū onorarū pentru ostenețele mele, o hârtiă de 10, și deoe floreni, pe care mi-o întinse cu cuvintele: „Ca să-ți fiă de puținū ajutorū!” Va să dică elū credea încă, că imē cinstesce! Mi-se sui sângele în obrazū de atăta impertinență..

că cine a auzit să se fi oprită undeva în Ungaria limba română? Dăr Rusia altfelu să pôrtă în provinciile baltice, în Basarabia și în Polonia. „Nemzet“ recunoșce, că mișcarea națională e periculoasă, dăr asigură că guvernul nu va înceta a păși interesele statului. Decă naționalitățile voru cunoscute odată, ce pretinde dela ele statul și că validitatea ideii de stat numai interesele lor îl promovéză (?), atunci Hurbanii și Rații n'au să mai cãrtescă și mișcările naționale au să încete de sine.

*

Fôia boemă „Politik“ din Praga sorie asemenea unũ articolũ despre cestiunea naționalităților din Ungaria. Acestũ articolũ pôrtă caracteristicul titlu: „La o parte cu foile de smochin!“ și contra ipocritului diarũ „N. P. Journal“ — care are cutezanța a afirma că naționalitățile n'au nief o causă de a se simți asuprite — dovedesce câtũ de puțină garanția au patrioții români, slavii, etc. în legile existente, cari nu se respecteză de felũ, ăr cei ce între marginile legilor vreu să-și valideze drepturile, se tragũ în cercetare criminală, copii slovaci se răpescũ dela mamele lor și se dau Kulturegyleturilor spre maghiarizare etc.; dăr acêsta nu face nimic; legea de naționalitate nu e abrogată, cu ea să coopere tôte peccatele, ăr lumea o imbată cu apă rece. „Politik“, cu tôte că n'are nief o încredere în sentimentul de dreptate al Maghiarilor, își permite totuși a-i avertisa să nu întindă arolũ peste marginile ertate, salută naționalitățile în lupta energicã de apărare, ăr față de cooperatiunea comună inauguratã la Sibiu își exprimã simpatiile sale cele mai vii.

*

Fôia clericală „Germania“ din Berlinũ confirmă soirea, că Papa va da o enciclicã asupra afacerilor bisericesci politice din Ungaria. Enciclicã Papei, dice „Germania“, va apăre câtũ mai curându. Enciclicã va fi unũ felũ de răspunsũ la memorandumũ, ce i l'a adresatũ corul episcopatului catolic din Ungaria. Scopul calvinismului — saturatũ de spiritũ kossuthistũ — și a franc-masoniei, este: a se rupe de cãtrã Roma; ba ce e mai multũ, paralelũ cu lupta contra bisericeii, stã și lupta politicã contra Corônei. Tocmai pentru acêsta trebuie să salutãmũ cu căldurã noua enciclicã a Papei, care se ocupã în modũ explicitũ cu factorii reali ai rãșoii religioșe și care din nou accentuează avertismentele contra logei-franc-masonice. Enciclicã acêsta de sigurũ, că va deschide multora ochii și va pune capetũ minciunii foilorũ liberalã, că Roma n'arũ avẽ nimicũ contra căsătoriei și a matriculelor civile — Foile unguresci, reproducendũ apreierile diarului clericalũ diocũ, că ele nu cerũ altceva, decâtũ ca Roma să nu se amestece în afacerile interne ale statului ungarũ.

„Pester Correspondenz“ primesce din Viena soirea telegraficã, că ministrul de justiția Desiderũ Szilágyi și-a trimisũ proiectul despre dreptul matrimonialũ la Viena, unde se va traduce în limba germanã și francesã, ca să-și dea și autoritățile strãine de specialitate pãrerea asupra lui, cum s'a întemplatũ acêsta și cu oodutũ penalũ și comercialũ. De sine se înțelege că pãrerea specialiștilorũ esteri va avẽ numai unũ caracterũ informativũ și de totũ privatũ.

*

În cercurile politice competente se vorbesce, că puținũ înainte de deschiderea sesiunii parlamentare a dietei ungarẽ se vorũ numi cinoi membri pe viêtã în camera magnaților, ca astfel să se umple lacunele ivite în anii din urmă prin mortea unorũ magnați unguri. Când cu reforma camerei magnaților adecã, proiectul baronului Sennyey — care limitează numarul membrilor, ce se potũ numi în decursul unui anũ, la cinoi — a învinsũ față cu proiectul cabinetului Tisza, care pretindea o mai mare libertate de mișcare în privința acêsta.

Voci asupra Conferenței.

Condeiele șoviniste unguresci s'au pusũ în mișcare contra nãștrã a Romãnilorũ, în presa streinã. Ungurii vãdendũ-se strimtoarũ prin vocile călduroșe și simpatice cauzei nãștre drepte, s'au gãnditũ cum ar paraliza aceste voci streine îndreptate, cum ar putẽ înlocui adevãrũ istoricũ cu cele mai scãrbóșe minciuni, cu întortochiãri și falsități. Ei s'au pusũ să publice articuli în diare streine, pe cari foile unguresci îi reproducũ cu multã bucuriã. Pentru curiositate lãșãmũ să urmeze mai josũ câteva astfelũ de voci. În „Il Matino“ din Neapolũ „patriotul“ Ováry L. scrie între altele:

Înainte de tôte e bine să constatãmũ unũ lucru, acela că: precum Italia este a Italianilor, Francia a Francesilor, Anglia a Englesilor, America a Americanilor, tocmai așa Ungaria este a Maghiarilor (?). Și decã în decursulũ vãzurilor naționalitățile, cari au imigratũ în Ungaria și pe cari înaintașii nãștri le-au primitũ cu cea mai mare ospitalitate, nu s'au identificatũ cu Maghiarii, cum s'au întemplatũ cu semințiile imigrate în Francia, Anglia și Germania, acêsta este a se atribui liberalismului maghiarũ, care a datũ cea mai mare libertate și independență coloniilor streine. (Coconul Ováry nu cunoșce istoria: Romãni din Transilvania și Ungaria nu suntũ coloni streini pe acêstã pãmẽntũ, ci locuitorii autochtoni, cari cu sute de ani mai înainte decâtũ Ungurii au locuit acêstũ pãmẽntũ. — Trad.)....

Se pôte ôre pretinde dela statulũ maghiarũ, — care a fostũ destul de marinimosũ a lãsa coloniilor streine, ca să-și cultiveze liberũ limba și naționalitatea — ca acum să le dea și autonomiã, să le lase a alãtũ statũ în statũ? Agitatorii romãni nu țintescũ la altceva; ei n'au altã țintã decâtũ a anexa Ardealul la România și a face astfelũ Dacia, care n'a existatũ niciodatã. (În capulũ aiuratalui Ováry, ordemũ, n'o fi existatũ. — Trad.) E demnũ de atențiune pentru lumea lib-ralã, modulũ prin care Romãni dorescũ să-și realizeze utopiile. Ei încunjurã ori-ce mijlãce de dreptũ cu cari ar putẽ trăi, ca toți cetățenii statului fără osebite de limbã și naționalitate, se abținũ ostentativũ dela alegeși și astfelũ se despõia însiși de acẽlũ mijlocũ eficace, cu care rasselẽ își potũ valora dreptele pretensiuni.

Foile maghiare, publicã, cu litere câtũ pummulũ, o telegramã, în care se anunțã, că „Weser Zeitung“ din Bremen acuzã, din incidentul conferenței din Sibiu, pe guvernul ungurescũ, pentru-cã a concesũ ținerea conferenței, dicendũ, că în Ungaria, unde suntũ atâtea naționalități, ar fi lipsã de o lege draconicã pentru conservarea integritãții statului. Prima datorință a parlamentului ar fi să casseze, îndatã după deschiderea sesiunii de tãmnã, legea de naționalitate! Firesce ca acêstã programã a fõiei teutonice a trebuitũ să facã mare bucuriã foilorũ șoviniste maghiare. „Weser Ztg.“ le-a datũ în glasũ. Despotismul cere mãsuri despotice. Numai câtũ prin despotismũ încã n'a ajunsũ de când e lumea o țerã sãu unũ poporũ la fericire și nief ideia de statũ maghiarũ nu va putẽ fi salvatã cu ciomagulũ.

„Messenger d'Athènes“ scrie din incidentul conferenței, urmãtoarele:

Atitudinea Romãnilorũ din Transilvania ea din di în di unũ caracterũ mai acutũ. Aspiratiunea lorũ, deãtmintrea legitimã, de-așã păstra autonomia nu e decâtũ unũ idealũ incompatibilũ cu starea lucrurilor de astãđi. Știrșitulũ acestei propagande nu pôte fi decâtũ insurecțiunea și prin urmare e ușorũ de a pricepe că Maghiarii suntũ esasperatũ și provõca mãsuri de represieune. Și unii și alții se aflã într'unũ cerculũ vițiosũ. Romãni din România ar avẽ datorința sãu să descurãgieze pe frații lorũ, sãu să le vinã ntr'ajutorũ. Dăr lupta de astãđi nu pôte să aibã, decâtũ unũ rezultatũ deplorabilũ, căci guvernul austro ungarũ nu va lãsa ușorũ să-i se repescã supușii și să-i se ocupe teritoriulũ.

Cu totulũ altfelũ scrie „Siebenbürgisch Deutsches Tagblt“. Êtã ce dice fõia sibianã:

Adunarea din urmă a partidei naționale romãne ținutã la Sibiu, a produsũ în tãtã țera o iritațiune fãrte mare. Afarã de Romãni însiși, cari dela istoria ou Memorandulũ și dela procesele politice încõce suntũ estra-ordinarũ agitați, au devenitũ și Maghiarii nervoși de totũ, precum se vede dinu manifestațiunile pressei lorũ referitõre la mișcarea romãna. Fãrã îndoielã, că atãtũ tratarea curãgiosã a cestiunii romãne în presa streinã câtũ și ținuta demnã a conducãtorilor romãni, a surprinsũ pe politicianii maghiari. Pãnã aci ei desconsiderau importanța acestei mișcãri și voiau să o resolve cu frãse banale, acuma însă au venitũ la convingerea, că stau față ou o cestiune internã fãrte seriõsã și periculoșã, a cãrei rezolvire reclama cunoștințã de causã și tactũ.

SCIRILE ĐILEI.

— 26 Iulie.

Ignatiev cãtrã Slovaci din T.-St.-Mărtinũ. Conte Ignatiev, președintele Societãții slave de binefacere — dice „Budapesti Hirlap“ — a trimesũ đilele acẽstea o adresã cãtrã Slovaci din Teroțũ St.-Mărtinũ ou privilegiul sãrbãrilor oprite ale jubileului lui Kollar. Adresa, dice numita fõia, este „cam“ de urmãtorulũ cuprinsũ: „Vẽ felicitãmũ ou privilegiul sãrbãtoarei panslave. Salutãmũ fiul poporului slovacũ din orașul T.-St.-Mărtinũ, care este locũ de nascere alũ atãtorũ Slavii de gloriõsã amintire. Salutãmũ pe femeile panslave, cari dau curagiu și putere în luptã bărbãtilorũ. Dorimũ binecuvẽntarea lui Dumnezeu peste lucrarea vãștrã. Resistența și curagiulũ va aduce acũșã ziua liberãrii“. Adresa „fraților muscali“ însă, dice „B. H.“, n'a ajunsũ pãnã la panslaviștii din Teroțũ, cãci autoritățile au reținutũ o la postã. — Se vede treba, că Ungurii suntũ așa de „liniștiți“ în sufletul lorũ, încãtũ se temũ și de o adresã nevinovatã de felicitare. Deã Dumnezeu să aibã acêstã „liniște“ și pe viitorã!

— x —

Bõla din Brãila. „Monitorul Officiãl“ din Bucuresci aduce unũ comunicãtũ alũ guvernului, în care se dice, că în cele 15 đile din urmă s'au ivitũ la Brãila nãșce casuri de colerã sporadicã, fãrã semnele esențiale ale colerã asiaticã. Dela 9—23 Iulie s'au ivitũ 12 asemenea casuri de bõlã, dintre cari 7 s'au sfãrșitũ cu mörte. Fãcendũ-se autopsia la 2 persoane esamenulũ bacteriologicũ provõca bãnuialã, că avẽmũ de a face cu casuri de colerã. Mai toți bolnavii și morții aparținũ la familia de lucrãtori din portũ, rãu hrãniți și rãu locuiti. Administrația din Brãila a luatũ tôte mãsurile pentru limitarea bõlei și guvernul va publica regulatũ buletine despre constatãrile ulterioare.

— x —

Maiestatea Sa monarchulũ nostru va petrece, după cum se scrie lui „P. C.“, în-

La o astfelũ de desamãgire nu mã așteptãmũ....

Și care e morala?... Aceea, ca să nu încredĩ chibzuelei nimẽnuia ceea ce-ți compete ție. Hotãrșce întõtdẽuna clarũ și precisũ ceea ce ai să pretinđi și-ți descopere ori țeu francũ pãrerea pãnã încã nu i tãrđu, că numai așa poți fi scutitũ de desamãgiri. Speranțele basate pe lealitatea și eohitatea altora se adeverescũ în cele mai multe casuri ca înșelãtõre, dreptũ aceea nu considera nimicũ, ca „de sine înțelesũ“. Eu, în credulitatea și neexperiența mea, așã fi juratũ, că unũ cavalerũ dintr'o nație, cãreia îi eșise vestea de nație cavalerescã, va sci, că minimulũ, ce se plãtescã pentru o ôrã e 50 cr. Și totuși n'a sciutũ.... Ori de a sciutũ, mi-a detrasũ 2/3 din plata, ce am meritatũ....

Decã însă în afaceri private e atãtũ de necesarũ să determinĩ prealabilũ ceea ce-ți compete, cu atãtũ mai vãroșũ să recere o scootelã curatã, când din increderea unui poporũ ai ajunsũ în poziția de a pertracta cu cei, cari au în mãnã puterea de a împãrși drepturi naționale. Nief prin visũ să-ți trõcã a crede: pentru aceste și aceste pretensiuni n'am să facũ multã vorbã, suntũ

lucruri atãtũ de naturali, atãtũ de primitive, suntũ lucruri de sine înțelãse.

Iubite amici! Încõdatã: Nimicũ nu e de sine înțelesũ! Învãțã din esemplulũ meu, căci celũ prudentũ invãțã din greșãlã altuia, ăr celũ prostũ nu invãțã nief din a sa propriã. În cestiuni personale, ție se mai iertã o prostiã, donã, pentru-cã aiõ n'are să tragã consecințele, decâtũ unũ singurũ individũ, — dăr în cestiuni publice, în cestiuni, unde e vorba de drepturile unei națiuni, nu se iertã nimicã. Aici e responsabilitatea mai mare, tocmai pentru-cã o perdre causatã prin unũ escesũ de modestiã e adese-ori ireparabilã și o simte unũ poporũ întregũ.... Și vai de acei bărbãți, cari pentru ochii fremoși ai cutãrii lingușitorũ, pentru o cafea, țigarã ori alte lucruri adiafore, își uitã de drepturile, ce au să le reclame.

Și veđi, iubite amici, eu n'am invãțãtũ nief din greșãlã propriã. Te vei convinge din cazul urmãtorũ:

Într'o fõia localã apare unũ inseratũ. Se cautã unũ instructorũ pentru limba maghiarã; totũ a doua di câte 2 ôre, într'o vilã din apropierea orașului. Detailuri strada X nr. Y. M'am prezentatũ eu și încã

unũ tinerũ. Am veđutũ îndatã, că acceptarea mea e sigurã. Tinerul era adecã prea tinerũ și-lũ cunoșceai la 50 de pași, oã e Ovreu. Și p'aici suntũ mai toți omeni autisemiști. Ei bine, unde e de datũ instrucția? Cale de 1½ ôre dela orașũ. O familie petrece acolo în vilegiaturã și unũ baiatũ oam de vr'õ 14 ani, elevũ alũ șõlei reale militare din St. P., are să-și corõgã clasificãtia neindestulitõre din maghiarã. Honorariulũ 15 fl. și totdeuna prãndulũ. Adecã 50 cr. pentru o ôrã. Asta se potrivesc. Am să vorbescũ cu mama baiatului să-mi plãtescã și drumulũ. Cu acẽstũ propusũ am mersũ a doua di la familia.

Și credĩ, că am cutezatũ să cerũ și pentru diumũ ceva? Dõmne ferese! Am primitũ condiția cu 15 fl. la lunã și prãndulũ. Dăr prãndulũ e pentru mine numai o pedepsã. Cãci trebuie să așteptũ după instrucția încã 2 ôre pãnã la prãndũ, apoi să mã întorõ după amõđi pe o căldurã nesuferibilã în orașũ. Cu unũ cuvẽntũ, pierdũ o di întregã. Va să dicã, pentru instrucția capetũ atãta, câtũ așã capãta și în orașũ, ăr eu facũ totũ a doua di (fiã di ou sõre, sau cerulũ noroșũ) încõce și încõce oãte 18,000 de pași à 75 cm. ceea ce face

14 chilometri, adecã la lunã o cale de 210 chilometri — în cinste. Și familia respectivã e o familia de milionari!

Veđi așa-dãrã, amiculũ meu, cã eu am de a face totũ ou omeni bogatũ și din cauza modestiei mele pãcãtõșe așã putẽ peti, decã n'așã fi dela naturã provõđutũ ou o putere mare de resistență. Dăr oine e de vinã? Numai eu. Pentru ce nu-mi iau odatã inima'n dinți să fixeazũ precisũ ceea ce mi-se cuvine!

Milionarii mei reprezintă bogãtia de libertate, ce domnesc în tôte țerile din Europa. O comõrã acêsta, la care tôte popõrele au dreptũ să fiã pãrtașe, fiã-oare după vrednicia sa. Dăr dreptulũ de a participa la acêstã comõrã nu e de sine înțelesũ și nu se dã în cinste, ci trebuie eluãtatũ. În mijloculũ Europei, în mijloculũ unei libertãți generale, degenerate alocure pãnã la libertinagiu, de care se folosesc ohiar și elemente destructive, turbulente, unũ poporũ harnicũ, iubitorũ de ordine, cu aspirațiuni culturale, pôte să fiã sugrumatũ pe nesciute, decã e blãjinũ și modestũ din cale afarã. Drepturile trebuie reclamate și voceã ce protestezã contra trãntorilor nãrușinãți, cari arũ voi să trãescã din sudõrea onestã

inte de manevrele cele mari de dincolo de Dunare, cateva zile le Pesta, unde va primi referatele ministrilor ungar, eventualu va presida si intr'unu consiliu de ministri.

Valuta austro-ungara. Situatiia monetara in Austro-Ungaria devine din ce in ce mai ingrijitoare. Agiulu aurului cresce constantu si deja elu a trecut cu mai multu de 4% peste raportulu adoptatu pentru regularea valutei.

Uniunea monetara latina. Se asigura ca guvernulu italianu a cerutu statelor uniunei latine, ca casele lor publice, sa inceteze d'a mai primi moneda divisionara italiana, pentru a micora, pe catu e posibilu, intensitatea crizei monetare, care in putinu timpu a ridicatu schimbulu la mai multu de 8%. In Belgia se considera acesta cerere de natura a ave urmasi neasteptate. Acesta ar fi in adeveru o prima atingere a conventiunii monetare, si Belgia a carei situatia finanoiara e forte buna, ar fi dispus sa urmeze esemplulu, ce ar da Italia cea dintai si se propuna denuntarea uniunei latine, care nu ofera avantaje de catu guvernulu italianu, pe cand sarcinile s'au suportatu de celelalte state semnatare.

Emilio Castelar, seful republicanilor moderati din Spania, s'a retrasu din vieta publica. Cu retragerea lui dispare de pe scena luptelor politice unu barbata de statu, omu politicu, parlamentar, scriitoru si publicistu de cea mai mare greutate. Camera spaniola pierde pe celu mai eloquentu oratoru alu ei.

Ofiteri lovitii de fulgeru. Se scrie din Viena, ca la manevrele unei brigade de munte intreprinse in apropierea de Neveinjje a isbitu fulgerulu in mijloculu unei grupe de ofiteri, dintre cari unu locotenentu din statulu majoru ramase mortu, er unu generalu si alti trei ofiteri au fostu usor atinshi.

Condarnarile Armenilor. Unu comunicatu alu "Agentiei" din Constantinopolu anunta, ca din cei 17 condarnati la morte din Angora, 5 au fostu executati Martia trecutu, fiindu probate actele lor de omoru si recunoscute in modu legalu ca crime de drept comunu. Alti doi, Tumayan si Konyan, au fostu espulsi. Celor-l'alti condarnati la munca silnicu dela 15 ani la 7 ani li-s'a redusu pedepsa dela 6 la 3 ani. Pedepsa celor-l'alti condarnati la morte a fostu schimbatu in aceea de munca silnicu de 8 ani. Sultanulu ahesitatu multu timpu inainte de a consimti la executari. Prin comutariile si reducerile extraordinare de pedepse, elu a voit sa dovedesca dispozitiunile sale de clementa.

Cristiloru spre orientare. De-orece la cursulu de muzica vocala din Lugosiu suntu

a altora, — trebuie se strabatã pãna la nori.

Fiindu incepusei cu pãtãniile mele si din acestea am trasu consecințe, — ca nimerite sunt, lasu se judeci tu — la lucruri generali, afu la locu a mai observa, ca precum am greșitu in detrimentulu meu nereclamandu ceea ce mi-s'ar fi convenitu, toamai așa așu fi greșitu prin celalaltu estremu, decã așu fi pretinsu adeca, ca bogãtanii mei se și impartã milionele cu mine. Soia, ca ori ce similitudine schiopãtãzã și acesta in deosebi aplicatã la drepturile nationale e de a se lua numai „cum grano salis”, der schiopãtãrea acesta nu altereazã adeverulu, care este: a finẽ calea de mijloc. Niot prea josu, ca se nu ni-se ude asipile și se cãdemu in mare, der nioi prea susu, ca se nu ni-se topescã cãra și se ajungemu aceeași sorte. Pãna la nori insẽ deocãdatã nu e prea susu...

Te salutã

Porumbrelu.

insinuați participatori in numãr suficientu, — cu acesta se anunta, ca cursulu se va finẽ. — Acei Domni, cari pãte de acum se voru hotãri a lua parte la cursu, se mai potu insinua inã pãna la 1 Augustu v. o. in care și se voru incepe și prelegerile, la orele 9 dimineța. — Lugosiu, Iulie 1893: I. Vidu.

Concertu la Nou. Sãmbãtã in 12 Aug. st. n. muzica militarã a regimentulu 82 din locu va da, decã timpul va fi favorabilu, in restauratiunea lui Schmidt (Elisiu) unu concertu cu programu alesu. Inceputul la 5 ore, sfãrsitul la 8. Intrarea 30 cr. Trenu separatu dela promenadã, la 4 ore.

Reuniunea „Crucea Roșia”. Se aduce la cãroscința locuitorilor din cetatea și ținutul Brașovului, ca comitetulu reuniunii „Crucea Roșia” inã astã primãverã luase hotãrirea, ca in luna lui Septemvre o. sã arãngieze in interesulu reuniunii o insemnatã petrecere, alu carei programu se va publica la timpul sãu. Avãndu-se in vedere scopurile nobile și curatã filantropice ale acestei reuniuni, comitetulu contẽzã la mariuimia și bunulu simțu alu publiculu, sperindu, ca va conlura dupã putința pentru buna rãșnitã a acelei petreceri. In scopulu acesta, pentru a evita o eventualã concurențã, ar fi de doritu, ca tãte reuniunile cu scopuri filantropice se se abstiniã inã de pe acum, mai alesu insẽ in luna lui Septemvre, de-a arãngia petreceri publice. Acestã dorințã a reuniunii „Crucea Roșia” este cu atãtu mai intemeiatã, de ore ce toamai reuniunile filantropice sunt in primul locu ohiãmate de-a ajutora acestã reuniune și a-o sprijini in nobilele sale nisuințe umanitare.

„Patriotismulu Episcopulu Pavelu”.

Sub titlulu acesta „Budapesti Hirlap” scrie lucrulu sensationale din diecesa de Oradea mare. Eã pe scurtu de ce e vorba: Unu preotu alu acestei diecese, cu numele Pituk Béla, a scrisu inainte de asta cu cãte-va luni o broșurã in limba maghiarã sub titlulu: *Hazaárulok! Országunk kellõ közepeben a jelen korunkban elõlãhositott 24. ezer tõsgyõkeres magyarjainkrõl. Leleplezések a nagyváradi egyházmagyarbõl.* (Trãdãtori de patriã! Despre cele 24 mii de Maghiari de baștinã valahisãți in mijloculu țerii nostre in epoca presentã. Destãinuri din diecesa gr. cat. de Oradea mare).

In broșura acestã, Pituk acusã pe Episcopulu sãu și pe canoniculu Lauran de dacoromãnismu și le imputã, ca l'au pus in deficiențã din cauza patriotismulu sãu și a nisuințelor sale de maghiarisare. In contra pensionãrii sale a apelatã la ministrulu de culte (unu nou foru de apelația!) arãtãndu-și meritele sale patriotice și cerẽndu dela elu satisfacțiune contra Episcopulu, care, dupã unu serviciu de 17 ani, nu i-a datu de cãtu 300 de florini la anu, din cari nu pãte se trãescã.

Broșura lui Pituk a trimis-o procurorul din Oradea ministrulu de justiția, care a rãspunsu, ca Episcopulu se intenteze procesu de presã contra lui Pituk. Și asta-lu dore multu pe „Bp. Hirl.”, caãci acestu diaru șovinistu ar fi doritu, ca ministrulu se ia la rãspundere pe Episcopu „pentru purtarea lui trãdãtore de patriã”, și se „rehabiliteze pe Pituk”, care in apelațiunea sa se laudã, ca a fostu premiatu pentru patriotismulu sãu, de inspectorulu de școale ungrescu din comitatulu Aradulu, unde funcționase și ca invetãtoru confesionalu.

Eatã pãna unde duce lucrurile șovinismulu neinfrenatu alu impinteașiloru. Lauran — „dacoromãnu!” Noi gratulamũ și dicemu, ca n'amũ da pe multu se fia așa!

O broșurã „celebrã”.

Sub titlulu „Politikai szõdelgés” („Esorocheria politicã”), celebrulu in minciunã și nefericitulu renegatu Moldovãnu Gerguez, a scos de cerẽndu la ivelã o broșurã politicã infectã, din care foile

ungurescu estragã pãrțile, ce mai cu sãmãle convinu, și facu din ea mare capitalu politicu.

Scrintitul autoru alu broșurei își dã mare silințã se denunțe activitatea Ligei culturale, prezentãndu-o ca pe-o instituția susținutã de dușmanii de morte ai elementulu maghiaru; denunțã guvernulu românũ, ca sprijinesce scopurile Ligei, care n'are altã misiune, decãtu „inruparea idealulu Românilor”; ea intreține agenți, cari mereu cãntã guverneloru italiene și franceze, ca Ardẽlulu este o provinciã romãnã. Dice mai departe, ca guvernulu românũ de așu sprijinesce in modu materialu și moralu Liga studențiloru, permite și privește cum studentșina face politicã in Europa, apoi își ține scriitoru (guvernulu românũ), cari qibicũ aratã Europei, ca afarã de principate romãne, oi regatu românũ — Red.) mai suntũ Romãni și in alte pãrți. Spune mai incolo, ca acestia nu lasã pe Romãni se se impãce cu Maghiarii, ca scopulu acestei politice este agitațiunea contra idealulu maghiaru, care insemnã nimicirea idealulu românũ.

Dãr Liga mai are și altũ scopu, dice la altũ locu nenorocitul mercenaru maghiaru: de-a face pe Romãni se se facã toți ortodoxi, inștrãinãndu-se de biserica catolicã și de catolicism. Spre scopulu acesta Liga a cumpãrat și pe „Gazeta”, care mereu îndreptã atacuri împotriva bisericii catolice și a papismulu, ca așa apoi „agenți”, ca Densușianu, se pãte spune, ca unirea Românilor cu biserica Romei a fostu o tragere pe sfõrã. Astfelũ stãndu lucrurile nu e mirare, ca in fia-oare institutu greco-orientalũ se facũ agitațiuni politice condamnabile, ca in salele „Albinei” toamai așa se facũ agitațiuni politice anti-maghiare, ca și in tãte adunãrile bisericii gr. orientale. Liga, dice stropșitul autoru, vrẽ se nimicească pe greco-catolici, fiindu-cã biserica lorũ stã in legãturã cu a Maghiariloru catolici.

N'am primitũ acestã broșurã, ca se putemũ face o spicuire mai amẽnunțitã din ea. Dãr și din cele ce le-am notatũ aici, se pãte vedẽ, ce infamã tendințã urmãresce acestu omũ intr'adeverũ „politikai szõdelegõ”, care nu se rușineazã a imprãștia, prin canalulu mardareloru sale publicații, cele mai mari minciuni și insulte la adresa Româniloru, cari pentru nimericia lui, de multu l'au scosũ din sinulu lorũ.

Raportulu Comitetulu societãții de lecturã „Andreiu Șaguna” din Sibiu la finea an. școl. 1892—3.

(Urmare).

Conclusele aduse in cele 31 ședințe au fostu executate tãte, afarã de cãteva, cari in acestu anũ nu s'au pututũ efeptui din mai multe motive grave, oi se ținu in evidențã pentru anulũ viitorũ.

Numẽrul membriloru societãții la finea anului e: 124 membri ordinari și 3 ajutãtori, cu totulũ 127; dintre membrii ordinari 65 din cursurile teologice, er restulu de 59 din cursurile pedagogice. Fața cu numẽrul membriloru din anulũ trecutũ, se constatã in acestu anũ unũ plusu de 35, dovadã, ca elevii seminariali au simțitu necesitatea și folosulu acestei societãți și au voitũ, ca in numãrũ cãtu mai mare, se conlucre la inaintarea și ajungerea scopulu ei.

Vorbindu despre activitatea societãții in specialũ, acestã o putemũ împãrți: in literarã și administrativã.

a) Afaceri literare. Societatea a discutatũ asupra a 20 lucrãri literare, parte prosaice, parte poetice. Tãte aceste operate, inșoite fiindu de criticile comitetulu, au fostu supuse și censurãri societãții. In urma acestoru censurãri, 17 au fostu admise, er 3 sãu respinsũ. Cele primite s'au indusu in fõia societãții, „Musa”, care a apãrutũ in 23 numeri.

Elaboratele originale și criticile facute asupra lorũ se aflã depuse in archiva societãții. Dintre elaborate, 3 au fostu din sfera teologicã, 2 de cuprinsu pedagogicu,

5 de cuprinsu literarũ, 1 de cuprinsu istoriu și 6 poetice. Cu bucuriã constatãm in privința acestã unũ progresu modestu, caãci pe cãnd in anulũ precedentũ a primitũ societatea spre a fi indusã in „Musa” 13 elaborate, pe atunci in acestu anũ s'au indusu 17, rezultãndũ astfelũ unũ plusu de 4.

b) Afaceri administrative. Afacerile administrative pertractate in decursulu anului suntũ de o importanțã secundarã. La loculũ acesta amintimũ: 1. Continuarea inventariulu despre intrãga avere a societãții; 2. Regularea și ingrijirea de bunãstarea intregii averi.

I. Activitatea comitetulu.

Comitetulu și-a inceput activitatea sa in ședința din 18 Sept. 1892, alegẽdu-și de notaru și raportoru alu sãu pe membrulu George Tãtarũ, cl. c. III.

a) In generalũ vorbindũ: Comitetulu a ținutũ in decursulu anului 27 ședințe ordinare și 9 extraordinare, 31 sub presiudu ordinaru alũ vice-șefedinteli Ioanũ I. Georgia și 5 sub conducerea șefedinteli ad hoc George Tãtarũ, cl. c. III. In aceste a adusu mai multe concluse, dintre cari unele, cãdẽndũ in stera sa, le-a executatũ, er celelalte le-a transpusũ societãții spre competența decideru. Ca organũ executivu alũ societãții a privegheatũ in continuu asupra mersulu regulatũ alũ tuturoru afacerilorũ și s'a ingrijitũ de executarea concluseroru aduse in societate, a intreprinsũ toți pașii spre promovarea intereselorũ societãții.

b) In specialũ activitatea comitetulu in afacerile literare și administrative e urmãtoarea: a) Afacerile literare. La comitetũ s'au prezentatũ 29 operate pãna la terminulu prescrișũ. Dintre acestea 14 cu mențiunea de a fi cetite la ședința publicã și la iubi-leu. Censurãndũ comitetulu tãte elaboratele, a declaratũ din ele 3 admisibile pentru ședința publicã, 5 pentru iubileu, 12 pentru de a fi induse in fõia „Musa”, er 9 a respinsũ. Declarațiuni s'au insinuatũ la comitetũ in acestu anũ 26, cu 16 mai multu ca in celu precedentũ; b) Afacerile administrative mai remarcabile ale comitetulu suntũ: 1. Ingrijirea, ca in sala de lecturã se fia puse la dispoziția membrilorũ și in acestu anũ cele mai bune diare; și 2. Ingrijirea pentru de a imbogãti biblioteca cu opuri mari de valõre, spre care scopu s'a emisũ o comisiune, care a urmãritũ cu atențiune bibliografia.

II. Avereã societãții la finea anului.

1. Biblioteca. La inceputulu activității societãții din acestu anũ, biblioteca consta din 1859 opuri, in 1971 volume și 358 fascicule. In decursulu anului s'a inmultitũ cu 112 op. in 155 vol. și 50 fasc., din cari cu 10 op. 4 vol. și 6 fasc. s'au intregitũ unii N-ri deveniți vacanți prin unele concluse aduse in societate. Prin urmare la finea anului 1892/3 biblioteca numãrã 1963 op. in 2125 vol. și 402 fasc. La acestu locu trebuie se amintimũ, ca dupã incheierea raportulu despre starea bibliotecii, s'au mai donatũ societãții 86 op. in mai multe vol. și fasc. de cãtrã Prea stim. familiã a rãposatulu prof. sem. Ioanũ Popescu; d-lũ Ieronimũ G. Barițiu 1 op. și d-lũ W. Krafft 1 op. in 3 vol. și o chartã.

Adaugẽndũ opurile din biblioteca patrișticã, care se administrezã separatũ și care constã din 45 autori in 65 vol. și 39 fasc., rezultã ca biblioteca intrãgã constã din 2008 op. in 2190 vol. și 441 fasc., afarã de celelalte 88 op. donate ulteriorũ, cari nu s'au indusu in catalogũ in acestu anũ. (Va urma.)

Sciri telegrafice.

Zürich, 6 Augustũ. Așu s'a deschisũ aici congresulu internaționalu alũ lucrãtoriloru. Din Ungaria au venitũ forte mulți aderenți ai Internaționalei.

Atena, 6 Augustũ. Așu s'a inauguratũ cu mare solemnitate canalulu de Corinth.

Proprietarũ: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorũ responsabilũ: Gregoriu Maiorũ.

Cursul la bursa din Viena.

Table of exchange rates from Vienna, dated August 6, 1893. Includes items like 'Renta ung. de aur' and 'Impr. cail. fer. ung. in aur'.

Table of exchange rates for various goods and currencies, including 'Despagubirea dijmei de vin' and 'Imprum. ung. cu premii'.

Table of exchange rates for various currencies and bonds, including 'Aocii de-ale Bancoei austro-ungar.' and 'Galbeni imper.'.

Cursul pieței Braşov.

Table of market prices in Braşov, dated August 7, 1893. Lists prices for items like 'Banonote rom. Cump.', 'Argint rom.', etc.

SCHLICK Turnătoria de feru şi fabrica de maşini SOCIETATE PE ACŢII IN BUDAPESTA

FABRICA ŞI BIROULŢ CENTRALŢ: VI., Kűlső váczi-űt BIROULŢ IN ORAŞŢ ŞI DEPOSITULŢ: VI., Podmaniczky, utca 14,

Filiala depositului: VIII., Kerepesi-űt 77 sz.

Garnituri de treieratŢ cu aburŢ şi cu vŢrtejŢ (Göpel), mai departe

Pluguri cu 2 şi 3 feare patent. SCHLICK

distinse cu mai multe premii din cele mai mari

Pluguri Rayol patent,

Pluguri cu unŢ ferŢ sistemulŢ Rayol, originale Schlick şi sistemŢ Vidats.

Unelte pentru lucrarea pământului, grape şi spărgătorii de bulgări.

Maşini de semănatŢ in rânduri „HALADAS”, patentate Schlick.

şi tôte maşinele agricole.

Mori pentru curăţitulŢ cerealelorŢ, maşini pentru prepararea nutreţului, mori pentru uruitŢ.

Maşini originale americane pentru legatŢ snopii şi maşini pentru cositulŢ bucatelorŢ, maşini de cositŢ erva, drumuri de ferŢ transportabile pentru câmpŢ etc.

Preţurile cele mai eftine. — Condiţiuni favorabile pentru plată.

Preţuri-curente la cerere gratis şi franco.

16—18.

CuratŢ reciprocitate. — Fără acţionari.

TotŢ venitulŢ revine celorŢ asiguraţi.

CelŢ mai mare şi bogatŢ institutŢ de bani din lume.

FondulŢ de asigurare

907 milioane

franci.

The Mutual advertisement featuring a large diagonal banner with the text 'The Mutual societate de asigurare pe viaţã din New-York fundatã 1843.' and 'Asigurã viaţã dupã modalitãţile cele mai diferite şi mai favorabile.' Includes an illustration of a hand pointing.

Cu prospecte şi cu cele mai bune informaţiuni serveste:

Subdirecţiunea Ardelenã sŢn agentura principalã localã BraşovŢ, uliţa Neagrã Nr. 45.

MersulŢ trenurilorŢ

pe liniile orientale ale cãii ferate de statŢ r. u. valabilŢ din 1 Maiu 1893.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-PredealŢ, PredealŢ-Budapesta, B.-Pesta-AradŢ-Teluş, etc.) and rows for stations. Includes sub-tables for Simeria (Piski), AradŢ-Timişora, GhirişŢ-Turda, Sighişora-Odorheiu, Careii-mari-Zelãu, and Braşov-ZŢrneşti.

Nota: Numeri in cuadraţi cu linii gróse înseamnă orele de nopte.